

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel
 helyben vagy vidékre postán:
 Egy hóra 40 kr.
 Negyedévre 1 frt — kr.
 Félévre 2 frt — kr.
 Egész évre 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:
 Kossuth Lajos-utca. (Biharmegyei
 takarékpénztári épület), hova a hirdetések és az előfizetés-díjak küldendők.
 Egyes szám ára 8 kr.

HÉTFŐI ÉRTESÍTŐ

TARSADALMI HETILAP.

Hirdetések díja:

4 hasábos petitserűt egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször 4 kr.
 Nyitóról 4 hasábos petitserűt . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és nyitóról 30 kr.
 Reklamok soronként 1 frt.

Szerkesztési iroda:
 Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei takarékpénztári épület).
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

Táviratok.

Brassói ünnepek.

Brassó, okt. 18. (A „H. É.” ered. táv.)
 Brassó az ünnep alkalmából gyönyörűen fel volt lobogozva, az utcákon élénk élet uralkodott. Sok vidéki is eljött a városba. Itt vannak a szomszédos megyék főispánjai, küldöttsegei. Az ünnep istentisztelettel vette kezdetét. A katolikus templomban Möller apát-plebános czelebrált, Perczel miniszter is jelen volt kíséretével. Mise után Möller magyar nyelvű millenniumi imát mondott. 9 óra tájban a menet gyalog megindult a Czenk-hegyre. A brassói diákság és a közönség előtt haladt a miniszter és kísérete díszruhában. A fáradtságos, majd 1 és fél óráig tartó ut kellemes volt. A Czenk tővében a tűzoltóság zenével fogadta a menetet. A tetőre érkeve, a szobrot teljes nagyságában és pompájában meg lehetett látni. A szmöközi csucson a honvédség állott. A szobor, amely Berczik Gyula műszaki tanácsos terve szerint készült, kerek talpazaton emelkedő dori oszlopra állított árpádkorabeli kövített ábrázol. Az építményen kétszám: 896—1896. áll. Mikor a miniszter az e célra felállított deszkameivényre lépett, riadó éljen kiáltások fogadták. Perczel miniszter szép beszédet mondott, hangzatos, hogy milyen kiváló helyet foglal el ez az ünnep az ezredéves ünnepek sorában. A miniszter beszédét több ízben frenetikus éljenzés szakította meg. A miniszter után Jakobi Károly beszélt magyarul. Utána Zsigárdy mondott hosszú szép beszédet.

Dinamit a királyi vonat előtt.

Madrid, okt. 18. (A „H. É.” eredeti táv.)
 Nagy felháborodást keltő eset történt. Eddig ismeretlen tettesek a királyi vonat elé dinamitbomba helyeztek. Szerencsére azonban észrevették és eltávolították a gyilkos eszközt és így a királyi vonat háborítlanul haladt célja felé.

Tolnay Lajos programbeszéde.

Budapest, okt. 18. (A „H. É.” eredeti táv.)
 Tolnay Lajos, a főváros kilencedik kerületének szabadalvú képviselőjelöltje ma tartotta programbeszédét. Beszédének legkiválóbb pontja az, amely a kvótáról és a kiegyezésről szól, mely két dolgot szerinte nem lehet elosztani egymástól.

A földrajzi társaság jubileuma.

Budapest, okt. 18. (A „H. É.” ered. táv.)
 A földrajzi társaság negyedszázados jubileumát Kóburg Fülöp herceg nyitotta meg. Lelkes beszéde nagy tetszést aratott. Wlassics Gyula közoktatási miniszter nevében Molnár Viktor üdvözölte a herceget szép beszédben.

Megtört paktum.

Budapest, október 18. (A „H. É.” er. táv.)
 A függetlenségi párt két árnyalata közt helyreállott béke imét felbomlott. Tudvalévő, hogy a két párt a választásokra való tekintetből paktumra léptek, és abban állapodtak meg, hogy ott, ahol az egyik párt jelöltet állított, a másik árnyalat lehetőleg tartózkodni fog ellenjelölt felállításától. Azon tény, hogy Polonyi Gézával szemben a huszoboszlói kerületben éppen Eötvös Károlyt jelölték, és hogy az utóbbi a jelöltséget el is fogadta, az Ugronisták körében a legnagyobb visszatetszést keltette, s miután ezzel a paktumot megszegtek, előrelátható, hogy az Ugron-párt levei hasonlóan tul teszik magukat a paktumokon.

Égő gyár.

Budapest, okt. 18. (A „H. É.” ered. táv.)
 Nagy tűz volt ma este a fővárosban. Az új ország-

ház közelében levő Geitner és Rausch-gyárban az esztergályos-műhelyben tűz keletkezett. A gyár kétharmadrésze leégett. A kár jelentékeny; emberéletben nem esett kár.

A főreáliskola felavatása.

Nagyvárad, okt. 19.

Tegnap, vasárnap délelőtt 10 órakor ment végbe a főreáliskola felavatásának ünnepe nagy érdeklődés mellett.

Az ünnepély várokozáson felül sikerült, mely körülmény annak tudható be, hogy városunk notabilitásai és a tanári kar vállvetve igyekeztek közreműködni az ünnepély sikerén.

Az ünnepély a tanítézet tornatermében tartott meg, hová a tanári kar tagjai bevezették az érkező vendégeket, míg az intézet igazgatója a főbejáratnál fogadta őket. A terem egyik karzatát a hölgyek, másikat pedig a tanító ifjuság foglalta el.

Az ünnepélyen megjelentek névsorát nagyszámuknál fogva, hézagosan következőleg sikerült följegyeznünk:

Ott voltak:

Beöthy László főispán, Sal Ferencz kir. tanácsos, polgármester, a nm. vallás- és közoktatásiügyi miniszter képviselőjében: Nátafalussy Kornél ker. kir. tanfelügyelő, Szunyogh Péter alispán, Ráczok Zsigmond kir. táblai elnök, dr. Bozók Alajos jogak igazgató, Konja ezredes, Széchenyi Jenő kanonok, Des Echerolles K. Károly, Des Echerolles K. Sándor, Fetsner Antal püsp. titkár, Kotunovits Sándor, Ládny Kázmér, Kertész Miksa, Ponty Kelemen, dr. Kolozsvári Béla, Novotny S. Alfons, Szmekta L. Ödön, dr. Pácz Sándor, Beke Boldizsár, Szabesztha Hugó, Rácz Mihály, Krüger Viktor igazgató, dr. Demek Győző, Rátkey József, Bach Nándor, Jacobi Károly, Kappel György, Madaras Elek, dr. Nemes Imre, Potássy János, dr. Szombathy István, Szőke Gyula, Fertényi Kálmán, Propper N. János, dr. Nagy Ernő, Basch Dávid, Rádl Ödön, Gerő Armin, Horványi Géza, Mezey Mihály, ifj. Rimler Károly, Huzella Gyula, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, dr. Sipos Árpád, Csák Máté, L. E. Rees, Kunyhossy János, Sebestyén Lajos, Böszörményi Géza, dr. Mihály Lajos, Beleznay Antal, dr. Ferencz Lajos, Müller Vilmos, Szabó Gábor, Láng József, Gabel Jakab, Wallaschek Vencel, Vajda József, Szondy Vilmos, Weisz Károly, Réz Mihály, Makay Vincze, Ungár Jenő, Jellinek Ferencz, dr. Tóth Mihály, Szűcs Izsó, dr. Barthy Akos, Hlatky Endre, Tóth Dezső, dr. Sarkadi Lajos, Bordé Ferencz, Szemes József, Virányi ezredes, Remiz ezredes, Auspitz Adolf, Mandel Ernő, Kreth Lázár, Weisz Mór, stb.

Az ünnepély pont 10 órakor vette kezdetét, a mikor a karzaton a dalárda elénekelt a „Hymnus”-t, mit a közönség állva hallgatott meg.

Ezután Sal Ferencz tartott beszédet, melyben ecsetelte a nagyváradai reáliskola szervezésének, építésének történetét, majd átadta a szót:

Nátafalussy Kornél ker. kir. tanfelügyelőnek, ki remek beszédjében a következőket mondotta:

Nátafalussy beszéde.

Minden kornak — ugymond — megvan a maga uralkodó eszméje, mely irányt szab a nemzetek vágyainak és törekvéseinek s életük összes nyilvánulásaiban érezteti gerjesztő hatását. Vége felé hanyatló századunkat a szabadság korának sokat mondó szép czimével ruházta fel a közvélemény s valóban még nem volt a világtörténelemben korszak, mely a haladás zászlaját oly magasan lobogtatta s azt az erőt, mely az iskolákban rejlik, annyira feljuttatta és fejlődésének biztosítására annyira felhasználta volna, mint korunk. Nem alap nélkül. Az iskolák a polgárosodás fénypontjai, a polgárosodás pedig az, ami annak magvát, lényegét képezi, a tudomány erő, hatalom, mely éltet és gyarapít, fentart és megvéd s a nemzetek nagy versenyében annak juttatja a győzedelmi babért, kinek kulturája nem csak a tömeg fölcsinét melegíti át, miut a nap-sugár a tenger hullámain, hanem lehat a mélyre s fölkarolja magát az egész tömeget is. Nemzetünk is, melynek folyton súlyos végzete nem engedé a magasabb szellemű életnek modern értelemben fellendülését, átértvén és átérzvéen az isko-

lák jelentőségét, mihelyst a reá nevezett mostoha idők békvőiből kibontakozhatott, teljes buzgalommal karolta föl a közoktatás ügyét. Ujjászervezte a nép- és középiskolákat, átalakította, részben új alapokra fektette az egyetemi és a sokféle irányban elágazó szakoktatás rendszerét s hogy művere föltegye a koronát, addig nem is álmodott mérvben megnövesse a nevelő intézetek számerejét, az egyszerű népiskolától kezdve fel a tudományok összeségét magában foglaló egyetemig. És ez így van jól. Mert az iskolák a nemzet haladásának tárgyai s mi csak e szárnyakon emelkedhetünk fel a világműveltség azon fokára, mely egyedül tarthatja fenn állandóan fajunk számára azt a benső erőt és szellemi felsőbbiséget, melylyel az ezeréves hazai lételet a jövőre is biztosíthatja.

Ezután szép szavakban vázolta a helybeli állami főreáliskola keletkezését, majd így folytatva: „De az alapítás tényénél nem állapodott meg. Mint a gondos családapa abban fárad, hogy nyugalmas otthonnal, saját tűzhelyvel biztosítsa övéinek jövőjét, városunk is önnönművének állandósítására a honalapítás nagy történeti évfordulóján az akadályokat nem ismerő akarat diadalmas erejével ezt az emlékszerű palotát hozta létre, mely ma egész díszében és nagyságában táral föl előttünk, példát és tanulságot adva, mit tehet a hazafiai lélek még akkor is, ha a rendelkezésére álló erők nem állanak arányban a reá háramló feladat nagyságával. Monumentum quaeris? Circumspice! Emlékmű után kutatsz? Nézz körül.”

Ezzel átadja Nagyvárad közönségének a miniszter üdvözlését és köszönetét, átveszi a polgármestertől az épületet, melyet szép cselekedetnek, a hazaszeretet egy kilobbanásának mond, mely hivatva van messzebb körbe vetni világot. Majd a tanári karhoz fordul s kéri, hogy legyen az intézet gondos őre, a nevelés arra hivatott közege, a tudomány igéinek fenkölt lelkü hirdetője s az ifjuságnak jószággal és példával atyai vezetője; az ifjuságnak pedig szívére köti, hogy fogadja be s fordítsa hasznára azokat a bölcs intelmeket, melyekkel tanáraik nap-nap mellett istenfélelemre, hazaszeretetre és törvénytiszteletre, szorgalomra és szelid erkölcsökre, a szenvedélyektől ostromlott akarat fegyelmelésére és amiből a becsületesség felsarjadzik, a kötelességek hűséges teljesítésére serkentik és lelkesítik őket s arra a testvéri érzületre, mely kell, hogy hités fajkülömbőség nélkül a szív boldogító harmóniájában egyesítse az ideseregő ifju nemzedéket.

Végül átadja az épületet az intézet igazgatójának, Isten áldását kívánva a tanári karra, az új épületre s a városra, mely azt létesítette és a haza reményeire, a családok mindmegannyi szemefényére, az ifjuságra.

Beszédét a haza lelkes éljenzésével fejezte be.

Krüger Viktor igazgató igen szép beszédben reflektált erre, s elmondta a reáliskola történetét, s jelenlegi állapotát, köszönetet mondva mindazoknak, kik közreműködtek ez intézmény létesítésében. A tanuló ifjuságot szorgalomra, jómagaviseletre buzdította, megemlékezett a tanári kar súlyos, de nemes feladatáról.

Mire Szombathy László VIII. osztályu tanító, társai nevében talpraesett beszédjében hálás köszönetet mondott a tanári karnak buzdó fáradozásaiért.

Ismét a dalárda énekelt, a „Szózatot” adták elő meglepő összhanggal.

Végül intézeti igazgató köszönetet mondott vendégeinek megjelenésükért, indítványozta az iskolaépület s a tanterem belső berendezésének megtekintését, melyek után az előkelő vendégek legnagyobb elismerésük s meglegedésük nyilvánítása mellett távoztak.

Délután 1 órakor banket volt a Zöldfashaloda nagytermében.

Elnökválasztás.

— Az izr. hitközségnél. —

A nagyváradai izraelita hitközség képviselőtestülete dr. Berkovits Zsigmond halála folytán megüresedett elnöki állást tegnap töltötte be választás útján.

Mihelfy Adolf volt a választási elnök, és következő szép beszédében emlékezett meg az elhunyt nagytudományú elnök érdemeiről:

A nagy csapás és veszteség óta mely nemcsak ami hitközségünket, hanem bátran állíthatom, az egész hazai zsidóságot érte, a nagy szaktudós, az emberiség jótévője, a kitűnő emberbarát Dr. Berkovits Zsigmondnak jobblétre szenderülte által — immár letelt azon határ idő, melyet hitközségünk kegyelete és mély gyásza jelöl ki — és mely idő alatt az elnöki állást betöltetlenül hagyni rendelte.

Már eddig is számtalanszor foglalkoztunk kegyeletteljesen a megboldogult emlékével és még a jövőben is gyakran fogunk nagynevű elnökünkre visszagondolni, mert hiányát, míg ez a nemzedék él mindig érezni fogjuk, legalább e város és megyei lakosai.

Azonban az életnek meg vannak a maga következményei, hitközségünknek szükségletei, a melyek nem engedik meg, hogy a multtal és kegyelettel állandóan foglalkozzunk, hanem hitközségünk jövője és fejlődése érdekében meg kell tennünk az intézkedéseket is, ezért az előjáróság kötelességszerűleg járt el, midőn engem az elnök-választás megejtésére utasított.

Azután indítványozza, hogy mielőtt a választás megejtetnék, mondja ki a közgyűlés, hogy a megválasztandó elnök működésének időtartama az előjáróság mandátumának leteltéig terjed, a mely indítványt a közgyűlés elfogadott.

Rothmann Jakab szólalt fel ezután és fejtegette, hogy a jelölés kérdésében nem helyesen jártak el. Ő indítványozza, hogy egyhangulag válasszák meg dr. Berkovits Ferencet, mert ő reméli, hogy a bizalom ilyen megnyilatkozása után dr. Berkovits el fog állani előbbi elhatározásától.

Mihelfy Adolf választási elnök elrendelte a dr. Sonnenfeld Zsigmond és Wechsler Adolf jelöltek közt megejtendő választást, melynek eredménye következő volt:

Beadatott összesen negyvenegy szavazatot, ebből kapott:

Wechsler Adolf	29
Dr. Sonnenfeld Zsigmond	10
dr. Berkovits Ferenc	1
Farkas Izidor	1 szavazatot;

utóbbi kettő nem volt jelölt.

Wechsler Adolfot tehát nagy többséggel a nagyváradai izraelita hitközség elnökévé választották.

A megválasztott elnökért Gerő Armin, Weisz Károly és dr. Radó Ignác tagokból álló küldöttség ment a lakására s midőn megérkeztek a gyűlés terembe, zajos éljenekkel fogadták.

Mihelfy a következő beszédet intézte az új elnökhöz:

Tisztelt barátom és tagtársunk!

Üdvözöllek a hitközség élén mint annak a szavazatok tulsúlyával megválasztott elnökét.

Szép tisztelet az, a mit polgártársaid bizalma neked nyújtott, talán a legszebb, a mit felekezeti tagjai tagtársuknak egyáltalában nyújthatnak.

De te ezen megtiszteltetést tagadhatlanul megérdemelted, mert kultusz-elnöki eddigi működésed által már elévülhetlen érdemeket szereztél a hitközség körül.

És csak e kiváló hitközség intelligenciájához méltó, ha elismeréssel van irántad.

Ha nem az intelligencia, hát ki legyen elismeréssel az önzetlen munkásság és önfeláldozó ügybuzgóság iránt?

A választás tehát erkölcsi alappal bír és igazságos.

Mielőtt az elnöki széket átadnám, még egy pár pillanatra kérem türelmedet.

Nem oszthatom azok véleményét, kik azt tartják, hogy a vallásosság felekezetünkön kívül van, mert nem képzelhetek zsidó embert, legyen az szegény vagy gazdag, intelligens vagy kevésbé művelt, a ki a vallást nélkülözhetné. Hiszen minden ember életében vannak események és megrázkódtatások, melyek ellenében egyedül a vallás ad vigaszt, a fohászkodás ad irt sebeinkre.

De kétségtelen, hogy létezik közönyösség a hitközségi életben és a vallásosság külső kifejezésében. Ezt meg kell szüntetni, mert az idővel csakugyan a vallásosságot alááshatja.

Erre pedig legjobb módszer a hitközségi életnek megélenkítése, a mely magaslatos intézményünk

iránti szeretetet felébreszti a tagokban, átülteti azt a családi életbe és a kölcsönös egymásra hatás eredményezi azután a vallást, az erkölcsiség és jótékonyosság gyakorlását.

Kedves Barátom!

Nem kívánunk mi tőled program-beszédet, mert tudjuk, hogy te nem a szavak, hanem a tettek embere vagy, de azért sem kérünk program-prambeszédet, mert ösmerjük elveidet, tudjuk mi azt, hogy te is a közönyösség ostromozója vagy, hogy egyedüli vágyad, hogy a közönyösséget kiűzzed községed jóra hajló tagjainak kebeléből, és hogy minden tevékenységedet a hitközségi élet fellendítésére, a hitközség felvirágzására és az igaz vallásosság fejlesztésére fogod fordítani.

Miért is midőn a hitközség nevében mint megválasztott elnökét újból üdvözölnélek Isten áldását kérem működésedre!

Wechsler Adolf rövid, de sokat jelző beszédében megköszönte a kitüntető bizalmat és kérte a képviselőtestületi tagokat, hogy őt elnöki kötelességének teljesítésében támogassák.

A beszéd a következő

Tisztelt képviselő testület!

A reám nézve nagy megtiszteltetést, köszönettel fogadom, mert valóban egy kiváló és intelligens hitközség élén állhatni oly nagy tisztelet, melynél nagyobb egy egyszerű polgárt már nem is érhet. Tudom, hogy érdemeket erre nem szereztem és megválasztatásomat csak annak köszönhetem, hogy nálamnál hivatottabb emberek ez idő szerint a tisztséget el nem fogadhatták, mert a mit én eddig a hitközség érdekében tettem, az nem érdem, csak kötelességem teljesítése volt.

Szentül ígérem, hogy még fokozottabb mértékben fogom kötelességemet és munkásságomat a hitközség javára és felvirágzására szentelni, azonban előre jelzem és mint önök is tudják, tehetségeim gyengék és eredményt csak úgy érhetek el, ha az eddigi közönyösség megszűnik és önök engemet, a köz-égnék úgy adminisztratív teendőiben mint az isteni tisztelet emelésére szentelt törekvéseimben támogatni fognak.

Abban a reményben, hogy kívánságomat teljesítik, ismételve köszönetet mondok és továbbra is jó indolatokba ajánlom magamat.

A beszédet zajosan megélték és elnök a gyűlést berekesztette, mely után még az ellenfelek is melegen üdvözölték a hitközség új elnökét.

H i r e k.

* **Személyi hírek.** Az »Egyetértés« dolgozó társai, az ugrai kerület képviselőjelöltje Szathmári Mór tegnap Nagyváradon időzött és az ellenék jelölő-értekezletén — mint azt lapunk más helyén említjük — szép beszédet is tartott. A déli vónattal Ugrára utazott párhiveihez. — Endrődi Sándor, a mi poétalelkű egykori realtanárunk, a reálskola felavatási ünnepélye alkalmából városunkban időzött.

* **Ezüst lakodalom.** Megható családi ünnepély folyt le vasárnap a közbecsülésben álló Aurich-t-család körében. Ekkor ünnepelte ugyanis Aufricht Mór városi törvén. tag és malomtulajdonos, neje: Popper Katalin urnővel kötött házassága 25-ik évfordulóját. A széles kiterjedésű család összes tagjai és számosan az ünnepelt barátai és tisztelői közül üdvözölték az ezüstlakodalmosokat, esie pedig fényes lakoma fejezte be a szép ünnepélyt. A pompás hangulatot természetesen tósztok is fűszerezték. Először dr. Kecske méti főrabbi mondott szép imát az örömpárra. Majd Auspitz Adolf isk. igazgató-üdvözlő tartalmas, szellemes köszöntőben a jubiláns párt; beszéltek még többen, köztük az ünnepelt veje: dr. Adorján Armin, aki a nap emlékére jegygyűrűket adott az ünnepelteknek; továbbá a jubáns fia: Vilmos, ki a gyermeki szeretettel fejezte ki szép szavakban. Az Emilia-malom személyzete küldöttségileg tisztelgett. Szónokok Horváth Ferenc volt, aki melegen üdvözlő szeretett főnöküket s emléket adott át neki, mire Aufricht Mór megalta választott. A számos ajándék, levélbeli, távirati üdvözlő közt érdekes volt egy remek kivitelű üdvözlő emléklap, melyet a család összes tagjai aláírtak s melyet Nagy Endre rajzolt igen ügyesen. — Az estély, melyen Hamza Miska zenekara emelte a jókedvet, késő éjfélig kitűnő hangulatban tartott. Az ünnepelt a szép nap emlékére nagyobb összeget osztott ki a szegények között. ¶

* **A drágassági pótlék.** A fizetés-emelés meghiusulása után most már azon gondolkoznak a város intéző körei, hogy a tisztviselők legalább a szokott drágassági pótléktól el ne essenek. E végből Ragány János főszámvevő már most dolgozik a javaslaton, melynek értelmében a városi tisztviselők az idén is részesüljenek a drágassági pótlékban s azt már a novemberi közgyűlésen a törvényhatósági bizottság elé terjeszti, mely bizonyára egyhangulag megszavazza. Igaz ugyan, hogy abból karácsonyi ajándék már nem lesz, inkább husvéti bárányt fognak abból tisztviselőink vásárolni, de hát akármikor is lesz, jól fog jönni. Ezzel kapcsolatban arról is értesülünk, hogy a fizetésemelést már a decemberi közgyűlésen fogják újból tárgyalni.

* **Elhunyt hivatalnok.** Hava-sy Alajos, m. kir. államepítészeti hivatalnok 54 éves korában tegnap hajnalban hosszas szenvedés után meghalt. Temetése ma délután 4 órakor lesz.

* **Zászlóbontás.** A nagyváradai ellenék tegnap, vasárnap délelőtt a »Fekete Sas« nagytermében népes értekezletet tartott, melyen Szokoly Tamás, Serényi Gusztáv, Kunyhósi János, Stern Herman, Daday József, Weisz Károly, Déry János, Schwarcz Izidor, Fekete László, Gábor János, Mézáros József és a párt többi vezéremberei jelentek meg az elvtársak csoportjában. Szokoly nyitotta meg az értekezletet és a pártválasztmány határozata értelmében Tisza Kálmán ellenjelöltjét Dr. Vári Szabó Bélát ajánlotta. Serényi Gusztáv indítványára a jelöltet egy küldöttség hívta meg az értekezletre, mely időre az ülést elnök berekesztette. E közben a választók között megjelent Szatmári Mór, az ugrai kerület jelöltje, a kitűnő újságíró, akit nagy éljenzéssel fogadott a közönség. Nemsokára a terembe lépett dr. Vári Szabó Béla is, kinek párhivei nagy tüntetést rendeztek és aki Szokoly felkérésére kijelentette, hogy a bizalmat, ezt a drága kincset hálás szívvel fogadja. A többször éljenzések által megszakított program-beszéd elhangzása után Szatmári állott fel és mint váratlanul érkezett vendég olyan szellemes és tüzes beszédet intézett a polgártársakhoz, hogy alig akart szünni az óváció, melyben részesítették. Ezután Szokoly megköszönte az érdeklődést és az értekezletet bezárta. A képviselőjelöltet zászlós kocsikon kísérték lakására. — Nagy-Szalontán is nagy volt a sürgés-forgás. Lovassy Andor, a »Szabadság« felelős szerkesztője tartotta meg ott vasárnap program-beszédét, melylyel nagy hatást aratott. — Tenkén Blaskovits Sándor mutatta be magát választóinak. — Széplakon — mint tudósítónk táviratozza — Örley Kálmánt zajos óvációval fogadták. A banketten választói nagy számmal jelentek meg. German Péter g. kath. lelkész, Bódis Mihály földműves és Örley talpraesett pohárköszöntőket mondtak. Ezenkívül az ország minden részében erősen folynak a küzdelmes napokat megelőző kapacitációk.

* **Borzasztó szerencsétlenség.** A múlt héten F. nagypeczeutczai iparos kis fia egy tál forró zsíros szódát rántott magára és oly égési sebeket szenvedett, hogy arca és többi testrészei vesélyesen eltorzultak. A szerencsétlen kis gyermek aligha el nem veszi látóképességét is.

* **A hegy egeret szült.** A kilenc hónap után sok vajadások között világra jött miniszteri leirat szomorú hírt hozott a múlt héten a városi tisztikarnak. A fizetés-emelésből merített rózsás reményeket sujtotta agyon tökéletesen. Mégis különös dolog az, hogy amit egy törvényhatóság, mely annyi okos emberből áll, határoz, azt egy ember megsemmisítheti. A törvényhatóság úgy tesz ugyan, ahogy neki tetszik, de azért azt kell neki végrehajtani, amit parancsolnak. Ez aztán autonomia! Reméljük, hogy a közgyűlés nem lesz következtlen és a miniszteri leiratra meg fogja adni a kellő választ.

* **Farkas József** nagyváradai műkertésznek már a második millenniumi nagy érmet ítélte oda a virágkiállítás juryja. A hírt már tegnap hozták a lapok, mi csak azért regisztráljuk ismét, mert egy nagyváradai iparos kitüntetését nekünk is kötelességünk publikálni és amellet szívesen is tesszük.

Választási mozgalmak.

Nagyvárad, okt. 17.

(=) Lassanként megindulnak az országgyűlési képviselő választási mozgalmak. A különböző pártok korifeusai iparkodnak a felséges nép rokonszenvét, szívét, szavazatát a maguk részére meghódítani, mint ezt már az alkotmányos élet hozza magával.

Nem vagyunk politikai lap s jól tudják, hogy tiltott dolgot cselekednénk, ha akár egyik, akár másik párt mellett állást foglalnánk. Állást tehát nem is foglalunk, annyival inkább, mert már régebben tapasztaljuk, hogy vannak denuncziások, akik — nem ismerve talán a politikai és társadalmi élet egymásra való hatását — hamar ránk kiáltanak, hogy tilalmasban járunk.

Isten mentsen tehát, hogy bele avatkozunk a megsokasodott pártok által hirdett politikai igazságok megbírálásába s ajánlgatásába.

A politikai pártok, politikai jelszavak és igazságok efemer-életűek. A mi ma jó, az holnap lehet rossz és megfordítva. Politikai igazságok nem abszolút igazságok, amivel azonban éppen nem azt akarjuk kifejezni, mintha azok nem lennének szükségesek a nemzetek haladásának előmozdítására, sőt inkább: az eszmék küzdelme feltétlenül szükséges eszköze a haladásnak.

Ezt tudva, mind az által azon kell munkálkodnunk, arra kell törekednünk, miszerint a küzdelem, társadalmi kékeségünk megóvása véggett, tisztességes fegyverekkel vívassék meg, amint azt már mult heti cikkünkben is körvonaloztuk.

Fenkölt gondolkozásu, igazi hazafiak és férfiak erről soha sem fognak megfelekezni, jól tudván, hogy a nem tisztességes, galád, vagy éppen piszkos fegyverek nem annyira az ellenfélnek, mint inkább annak ártnak, aki azokat elég lelkiismeretlen használatba venni.

S ha még csak ez történnék!

Ám hadd árton magának az a meg-gondolatlan, önző, ki galád fegyverekkel

akarja magát az ismeretlenség homályából felküzdeni: ki sajnálkozik felette?

Bizonyára senki.

A mi fölött elkomorodhatunk, az, hogy a nem tisztességes fegyverekkel küzdők társadalmi életünk békességét zavarják meg, mely sok időre lehetetlenné teszi, miszerint társadalmi intézményeink fenntartásában, fejlesztésében, vagy ép ily intézmény létrehozásában a politikai küzdelem mezején összegabalyított, összeharagított egyének együttes működését fejtsenek ki.

Elkeseredett, tulvitt politikai küzdelmekből eredő gyűlölködések hányszor voltak okai annak, hogy a társadalom együttes működése által megteremtett humánisztikus, vagy kulturális intézmények felbomlottak, megsemmisültek!

Ám küzdenek a politikai pártok kitartással, lelkesedéssel elveik mellett — ezt megengedi, sőt megköveteli az alkotmányos küzdelem — de haragot, gyűlöletet ne vigyenek soha a küzdelembe.

S ezt el lehet kerülni akkor, ha egymás politikai meggyőződését az ellenfelek tiszteletben tartják.

Csakis így lesz lehetséges, hogy a választási küzdelem között társadalmi életünk békéje nem érintetik; csak így lesz lehetséges, hogy akik előbb még a politikai élet mezején szemben állottak egymással, a lezajlott választások után a társadalmi tevékenység terén ismét egy oltár köré gyűljenek.

Szóval: legyünk rajta, hogy a választási mozgalmak a Magyarország szerte szépen megindult társadalmi tevékenységre kártékonyan ne hassanak. Ugy legyen!

A határidő-üzlet.

Nagyvárad, okt. 8.

(—) Európaszerte megindult a tőzsde reformálása, különösen, pedig a határidő-üzlet szabályozása iránt. Nem szólnunk itt az ultra-radikálisok azon obszkurus követelményéről, mely szerint a határidő-üzlet merőben eltörölendő; e felett vitát indítani már csak azért is merőben felesleges volna, mivel a tőzsde-reformot legerélyesebben szorgalmazók tulajdonképpensége is a határidő-üzletet szükségesnek ismeri el s csak az ugynevezett differenciális üzletnek üzen hadat.

A kérdés ennél fogva csak az lehet, hogy mint

korlátok állítandók fel azon czélból, hogy a határidő-üzlet egyfelől szerencse-játékká ne fajulhasson, másfelől ne legyen a termény-tőzsdén a terményárak természetes alakulásának meghamisítására felhasználható.

Vitatni lehet ugyan, hogy a gabonahatáridő-üzlet jelen dolgában képes-e vagy sem az árak alakulását az effektív-üzletben befolyásolni, de e kérdést ne feszegetjük. Ezuttal — megmaradva az agráriusok kedvelt jelszavai mellett — tegyük fel egy pillanatra, hogy a reform-törvényeket ebben az irányban is ki kell terjeszteni.

A reformerek rámutatnak a Németország által megalkotott, de még életbe nem léptetett új tőzsdetörvényre, mely — szerintük — mintaszerű s teljesen alkalmas arra, hogy európaszerte utánoztassék. E törvény — amint említettük — még nem lépett életbe, gyakorlati értéke felől tehát sem pro, sem kontra ítélet mondani még nem lehetett, de, ha intézkedéseinek taglalásába bocsátkozunk, annyit ugy a törvénytudók, valamint a gyakorlati üzletemberek már ma is konstatálhatnak, hogy a törvény felette szövevényes, s mellett tiltó intézkedései határozatlanok és sokat hártanak át a bírói felfogás körébe. Az a törvény azonban, melyről a priori el lehet ezeket mondani, a posteriori sem bizonyulhat „mintaszerűnek“ s hogy ezen állításunkat igazoljuk, röviden felfejtjük a német tőzsdetörvénynek a határidő-üzletekre vonatkozó intézkedéseit.

E törvény szerint jövőben a határidő, avagy különböző üzletek két főcsoportra oszlanak, u. m.: tőzsdei határidő-üzletekre és időszaki üzletekre. Utóbbiak a tőzsdén kívül jönnek létre s ezekre a törvény ki nem terjed, minél fogva a tőzsdén kívül kötött e nemű üzletek továbbra is szabadon gyakorolhatók lévén, az a fontos kérdés merül fel, vajjon nem-e válik sokkal veszélyesebbé a közönségre nézve ezen, nem ellenőrizhető, de nem is ellenőrizendő üzletág akkor, ha a tőzsde falain kívül szabadon gyakorolhatók s a törvény azon oltalmát élvezzi, melyet a magánjog minden nem tilalmazott tárgy szerződés kontrahenseinek nyújt.

A tőzsdei határidő-üzletek ismét két csoportra különülnek, u. m.: tilalmas és megengedett üzletekre. A tilalmazás bekövetkezhetik: a törvény által, mely a tilalmat a bányá- és gyárvállalatok s mindazon vállalatok papírjaira már is kiterjesztette, melynek részvénytőkéje 20 millió márkánál kevesebb, valamint kiterjesztette a gabonaművekre és őrléményekre is.

A tilalom jogkövetkezményei a következők:

A tilalmazott üzletek a tőzsdei intézményt igénybe nem vehetik — szóval: minduntalan zavarosabbá válik a helyzet s a kormány Árgus-szeméi nem lesznek képesek a tőzsdén belül és azon kívül végbemenő törvényellenességeket ellenőrizni; — megtorolni még kevésbé, mivel az ily üzleteknél közre nem működhetnek. A tilalmazott üzletek azonban a tőzsdén fent nevezettek közvetítése nélkül sem gyakorolhatók, de, hogy ez mi módon akadályozandó meg, arról a törvény nem intézkedik.

Bűnügyi uton az efféle üzletekben résztvevők csak akkor büntethetők, ha mekánikai uton előállított árfo-lyam-kimutatásokat és árjegyzékeket tesznek közzé. A polgári bíróságok nem nyertek semmi utasítást arra

valami boszorkány benyomását tette rá. Ezek a rongyok azonban olyan tiszták voltak és azzal a hamissággal szemmel láthatóan annyi jóság vegyült, hogy megnyerte bizalmát.

— Nos — mondotta — úgy áll a dolog, hogy én Vilma vagyok, a Guillaume mester leánya; amonnan a tanyáról, a hidon túl, a mint a faluba megyünk, a hol az országut elkanyarodik.

— Gazdag ház! Oh gazdag és áldott: minden szegény jól ismeri rég idők óta, mióta csak alamizsnát osztogatnak ottan.

— Hát, hallja jó öreg és miután itt az alkalom rá, ne tagadjon meg tőlem egy jó tanácsot. Van valaki, a kit én szeretek és a ki házasságot ígért nekem. Ő is szeret engemet nagyon; mind a mellett éppen nem siet. Én tehát ma reggel ezt a sok szép fagyöngyöt látván a füven és mohán szerte heverni, arra a gondolatra jöttem, hogy bokrétát kötök belőle és majd jövő karácsonykor este, a nélkül, hogy valaki tudná, felakasztom az ajtóknk fölé. Minthogy a jegyesem is nálam lesz karácsony este s vele megyek az éjféli misére, együtt fogunk elhaladni alatta. Ha pedig egy fiatal pár együtt halad el karácsony este a fagyöngy alatt, a mint tudja, a szerelem megkésztéreződik s egy év leforgása előtt meglesz a lakodalom.

— Tudom, tudom — dünyögte az öreg — de hát még nincsen ám karácsony, még jó négy hónap akkoraig.

— Hát aztán? Elteszem addig. A fagyöngy évekig elmarad; mátol négy hónap alatt nem fo elfonnyadni.

Az öreg elkezdett nevetni:

A jó fagyöngy.

— Paul Aréno. —

— „Hétfoi Értesítő“ eredeti tárczája. —

Sokáig fujt a szél s az erdő utai reggelre száraz galyakkal voltak borítva és itt-ott apró fagyöngy-szálak is heverték, letépve azokból a sűrű zöld golyókból, melyek ősz tájban a leveletlen fák ormáin megjelenve, hasonlítanak a szarkafészkekhez.

Két nő volt az erdőben; az egyik öreg, olyan öreg, hogy arczának és kezeinek repedezett bőre keménynek látszott mint a fakéreg; a másik fiatal és olyan szép, hogy ebben az évszakban misem volt szépségéhez hasonlítható, miután nem volt az elsárgult füben gyöngyvirág, melynek fehérsége vetélkednék az arczáival, sem ibolya, melynek kéksége szeméihez hasonló volna.

Az öreg rózsát gyűjtött, hogy vityilóját telemelegítse s az ebédjét megfőzze. A fiatal mintegy időtöltésből a földre hullott fagyöngyöt szedegette fel s kötötte össze egy szalaggal.

Az történt aztán, hogy az egyik ödöngve a másik galyat szedve találkoztak egymással éppen a remeték keresztútjánál, a nagy kötömb közelében, melynek a közepén egy leesett kereszt helyén most egy lyuk látható, mely mindig tele van vízzel, a hová az erdei madárkák inni járnak.

— Jaj de szép fagyöngy! kiáltott fel az egyik öreg. És aztán édes istenem, mit csinálsz mindezzel a sok szép fagyönggyel?

A fiatal habozott a felelettel; mert rongyai-
val, hamiskás arczával a rózsás öregasszony eleinte

A „HÉTFOI ÉRTESSITO“ TÁRCZÁJA.

Muló az élet . . .

Muló az élet, mint az álom,

Elillan tőlünk röpké szárnyon . . .

És vele sok, mit reméltünk:

Tűnő álomként száll felettünk.

Bús lelkennek is annyi álma

Tűnt el hűtlenül messze szállva . . .

S így megosalódvá egyre kérem:

Jövel mielőbb siri éjtem!

Volt idő, midőn szívem vágyott

Öröknek tudni a világot,

Midőn reményim csalfa képe

Lidércfényként vont-vont előre.

De éltem nyara tova futván,

Eljött az ősz, tél egymásután . . .

S most . . . csak a fájó emlékezet:

Mi egyre sírom felé vezet! . . .

Szabolcsy.

nézve, hogy a tilalmazott üzletekkel szemben minő álláspontot foglaljanak el.

Ezekből látható, hogy minő visszasságok fognak felmerülni a törvény eme zürzavaros intézkedéseinek alkalmazásából. Az egyik tőzsdén eltíltanak bizonyos értékekben való határidő-üzleteket, a másikon nem; — megengedik, vagy legalább elnézik, hogy bizonyos tiltott üzletek az árfolyam-ügynökök közbenjötté nélkül, de mégis a tőzsdén kötessenek meg; egyik polgári bíróság megítéli az ily kötésekben származó követeléseket, másik nem, és a törvényszegők, ha jól vigyáznak magukra, ezer kibuvót találnak.

Fontos kérdés, hogy a nem tiltott határidő-üzletek a tőzsdelajstromba bevezetettek, vagy azon külföldiek közt köttettek-e, akikre a tőzsdelajstromba beiratkozás kötelezettsége ki nem terjed, vagy olyanok között, akiknek egyike, vagy másika, noha erre kötelezve volna, nincs a tőzsdelajstromba bevezetve. A különböző eset jogkövetkezményei különbözök; és pedig: ha a tőzsdelajstromba be nem vezetettek közt jön létre ily üzlet, az abból származó követelés nem perelhető, ha azonban a kontrahensek a tőzsdelajstromba be vannak jegyezve, a játék vagy fogadás ellenvetésül jogérvényesen fel nem hozható.

Eltekintve attól, hogy a tőzsdelajstromba beiratkozás tulajdonképen csak pénzkérdés és ahhoz, ha a pénzkérdésnek elég van téve, nemcsak teljeskorúak, de kiskorúak is könnyen hozzájuthatnak, első sorban azon kérdés merül fel, hogy a külföldieknek engedélyezett azon kiváltság, melynél fogva ezek nem kötelesek a tőzsdelajstromba beiratkozni, nem válik-e felette veszélyessé? Külföldi szerencse-vadászok, ügyes stréberék lepik majd el a németországi tőzsdéket, hogy ott szabadon gyakoroljanak oly cselekményeket, amelyek a tőzsdelajstromba be nem iratkozott belföldiekre nézve tilalmasak. Továbbá különösen hangzik az, hogy bizonyos cselekmények határvonalát a tőzsdelajstromba való bevezetés képezi. Ha nem vagyok bevezetve, mondhatom, hogy megcsaltak, hogy szerencse-játékba ugrattak be; ha be vagyok vezetve, akkor az esetben sem mondom, ha tényleg furfangosan kieszelt m akináció-áldozata vagyok.

Néhány példát emeltünk csak ki a német tőzsdetörvény határozányaiból annak bizonyítása végett, hogy ez a törvény korántsem mintaszerű. De bizonyítják az elmondottak azt is, hogy mintaszerű, vagyis a furfang és rosszakarat elé minden esetben gátakat emelő törvényt alkotni nem is lehet.

A tőzsdetörvény minél szigorubb, annál inkább sújtja a legitim üzletet s annál ravaszabbakká teszi a törvény kijátszására törekvőket, minél fogva a tőzsdéi üzleteknek a tisztesség korlátai közt való megtartását s az e célból szükséges időnkénti reformok életbe léptetését a kereskedői közszellemre kellene bízni, mely moesket nem tűr és a salaktól önmagát tisztítja meg.

Arlejtést a gyógyszerekre.

Nagyvárad, október 17.

Az alább közölt cikket kaptuk és a kísérő evélben arra kéri szerkesztőségünket a beküldő,

— Igazán szép fagyöngyök, egészen virágosak sűrű galyakkal és lombozattal, sárgák, mint az arany . . . Csakhogy talán egy kissé éretlenek! A magvai még zöldek . . . Nem szabad nagyon korán letépni a fagyöngyöt, sem pedig felszedni, mit a szél levért . . . Hogy a fagyöngy jó legyen és szerencsét hozzon a szerelmesekre, ki kell állnia a telet, átélni hideget, fagyot és oly erősen hozzázólni a fához, hogy letépve a kéreg is vele jöjjön . . . A fiatalok nem akarja ezt hinni! Pedig hát különbség van fagyöngy, és fagyöngy, épúgy mint szerelem és szerelem között.

Vilma már messze járt, az öreg mind a mellett ismételtette, a mint a galyakat összekötöztette:

— Hiszen nagyon szép fagyöngy az. De van különbség fagyöngy és fagyöngy között.

*

A rákövetkező esztendőben, ugyanazon a helyen, a remete keresztut ledőlt keresztjéhez közel, a galyszedegető öreg asszony és Vilmácska ismét találkoztak.

Most nem ősz volt, mint a multkor, hanem közvetlenül küszöbön volt a karácsony.

A fagyos fű ropogott a láb alatt, zuzmara csillogott a fákon s nagy csomókban fehérlett a hó az utcaszéleken, a hóvá nem sütött a nap.

Az öreg talán a hó miatt nem szedegedett ma rósét. Hosszu póznára erősített nyeseő késével nem minden fáradság nélkül egy nagy csomó frissen szedett fagyöngyöt hordott össze. Felismerte Vilmácskát és észrevette, hogy sir.

hogy kérdezősködés esetén ki ne adjuk nevét, de viszont hangsúlyozza, hogy lapunk semmiféle érdekkörnek sem lévén lekötve, reméli, hogy közérdekű felszólalása nem kerül a papirkosárba.

Reménye és kívánsága beteljesült, de kijelentjük, hogy nagyon szívesen adunk tért az ellenvéleménynek is és a cikk közlésével épen azt akarjuk elérni, hogy a „Biharmegyei közkórházról“, vármegyénk e humánus és kitünően vezetett intézetéről még szerintünk ily csekély természetű dologban se suttogjanak az elégedetlenek.

A cikk tartalma következő:

Nem tudom, országosra így van-e, de a Bihar-megyei közkórház részére évenként tetemes összegre menő gyógyszerek szállítatnak évtizedek óta mindig ugyanegy helybeli gyógyszerertárból; nem lehetne ez ellen kifogást emelni, ha az illető árlejtés útján jutna hozzá, mert egyrészt minden gyógyszer-tulajdonos pályázhatna rá, tehát mellőztetésről nem panaszkodhatnának, másfelől a nyilvánosság útján biztosított árlejtés eredménye, még ha kedvezőtlen is, biztosíték arra nézve, hogy a gyógyszerek beszerzése gondossággal és a törvényes formák szem előtt tartása mellett történik; az ilyen eljárás a közönségre, de meg az intézet igazgatóságát vezető hatóságokra is teljesen megnyugtató lenna.

Sajnos, a többször említett közkórházban a gyógyszerek beszerzése nem ezen az úton történik, *ugyanis árlejtés mellőzésével kapja meg bizony mérsékelt százalék engedély mellett egyik helybeli gyógyszerész s nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy ez évtizedek óta így megy.*

A hozzánk legközelebb eső Debreczenben is van közkórház, itt a gyógyszerészek évenként felváltva szállítják a gyógyszereket; a kérdés ilyen megoldása a gyógyszer-tulajdonosokra nézve kétségtelenül igazságos mondhatnók a legigazságosabb; de nem igazságos, a közönségre, mert a gyógyításért naponként meghatározott díjat kell fizetni és pedig első sorban a fizetni köteles és képes hozzátartozók, másodsorban az illetőségi község s ha az illetőség ismeretlen vagy bizonyos betegségek esetén az állam viselik az ápolási költségeket.

Kétségtelen, hogy a napi ápolás és gyógydíjnak jelentékeny részét képezi a beszerzett gyógyszerek ára s ha ennél megtakarítások eszközöltetnek, alacsonyabb lesz a naponként fizetendő díj, kevesebb lesz a fizetni képes, szerencsétlenséggel sújtott egyén anyagi terhe, kevesebb a községek, kevesebb az államé.

Maga Nagyvárad városa igen jelentékeny összeget fizet ápolási és gyógydíj címen betegeiért az említett kórháznak, tehát e városnak is érdekében áll az ápolási díj mérséklése; nem rég történt, hogy a *Biharmegyei közkórházban naponként fizetendő ápolási díjat a belügyminiszter felemelte*, erre nem lett volna szükség, ha a gyógyszerek beszerzése körül a hatóság a törvényileg szabályozott módon jár el.

A betegápolás országos ügy s leginkább a szegények azok, kik közkórházba kénytelenek menekülni enyhülésük, gyógyulásuk végett: itt tehát nincs helye

oly eljárásnak sem, mint minőt Debreczenben követnek, az egyedüli helyes út a gyógyszerek beszerzésére a nyilvános árlejtés.

Fontos kérdés ez, mert nagyon sok embert nagyon közelről érint s a helytelen megoldás káros következményéből az országban rész a szegényeknek és községeknek jut.

Bátran ajánlhatjuk tehát ez ügyet Nagyvárad város és Biharmegye közgyűlésének figyelmébe, mert megérdemli, de felhívjuk rá a belügyminiszter figyelmét is azon kérésünkkel, miszerint a szegények és községek sorsának érdekében sürgősen intézkedjék az ily törvény ellenes állapotok megváltoztatása s annak elrendelése iránt, hogy a közkórházak részére szükséges gyógyszerek kivétel nélkül mindenütt nyilvános árlejtés útján szereztessenek be.

Aeskulap.

Pazar fényvel és kényelemmel átalakított
éttermét és szállodáját
ajánlja a közönség figyelmébe
HILLINGER LIPÓT és FIA,
a „Fekete Sas“ bérlője.

A közigazgatásról.

Nagyvárad, október 17.

Az országos törvényhozásban volt és lesz is néhány egyén, akik figyelemmel kísérik a közigazgatás menetét és törekvesnek a helyzetet javítani.

A miniszteriumokban van és lesz mindig néhány ember, kinek vesszőparipája leendő állandóan a közigazgatás elméletével foglalkozni.

Ez a kettő egymást támogatja mindig és pedig úgy, hogy az aggódva gondoskodó egyének a vesszőparipások alá üszköt dobnak, hogy annál gyorsabban futtassanak s a felcsigázott elmélet nagyban futtat minden kigondolható ideákkal előre.

Tudjuk nagyon jól, hogy megalkották az iskolai törvényt, a közegészségügyi törvényt, de még a mezőrendőrségi törvényt is.

De azt is tudnunk kell, hogy ezen három miniszterium ügykörébe tartozó törvények közül végrehajtva tulajdonképen egyik sincs.

Egykor egy, különben a közigazgatás terén nagyon is elismert szaktekintély így nyilatkozott:

— Tudjuk mi nagyon jól, hogy miért alkotják ezeket a törvényeket. Hiszen hogyha végre i

— Elh, leánykám, töröljük meg a szemünket! Kár volna tönkre tenni őket.

— Hejh, jó öreg anyám, noha nem sokat használ, elmondom magának a bánatomat.

A mult évben, ha emlékszik még rá, felfüggesztettem a fagyöngyöt az ajtónk fölé hogyha elhaladok alatta a szerelmesemmel, a szerelme megkétszereződjék s házasságra bírja.

Kezdetben minden sikerülni látszott. Alig tette a lábát a küszöbünkre, észrevette a fagyöngyöt és megcsókolt; aztán az éjtéli mise után, mielőtt asztalhoz ültünk volna, egy sarokba húzta apámat s megkérte a kezemet . . .

— Várjuk végét, Vilmácskám!

— Már ki akartak bennünket hirdetni. Apám felfogadta a muzsikásokat a lakadalomra. De sok lett volna ennyi boldogság! Egy éjjel a folyó kiáradt, elborított vetést, rétet, háromnegyed részét tönkre tette tanyai birtokunknak s kétségbeesést hozott ránk.

— Aztán? . . .

— Ekkor, felelte Vilma, könnyel áztatva kötényt, ekkor a jegyesem látván, hogy szegény vagyok, elhagyott; és bár mindenütt keresték, nem hallottunk róla többé semmit.

— Én előre figyelmeztetlek Vilmácskám, hogy nem kell bízni az éretlen fagyöngyben! . . . És aztán a férfiak mind gonoszak! . . . Te mind azáltal még mindig szereted őt?

— Nem biz én?

— És mégis sirsz.

— Sirok, hogy nem hallgattam a jó szóra.

De a mi a szerelmet illeti én csak azt szeretem a ki engem szeret.

— Ez esetben — mondá az öreg nevetve, — vigyázzunk szép leánykám! Én tudok egy fiatal embert . . .

— Fiatal embert?

— Igen, valakit — akár milyen öregek vagyunk is, de jók a szemeink — valakit, aki régóta szeret tégedet, bár te sohasem tartottad érdemesnek ügyet vetni rá, és a ki még ma is szeret, nem törődve vele, elvitte e hozományodat az árvíz.

A szomszéd fia — miért pirulsz el Vilmácska? — nem lesz nálatok most karácsonyeste? Kérdezd meg csak a szivecskéd, hogy mit szól hozzá, ha ő lenne az a gavallér, a ki éjfélkor veled megy misére?

— És aztán — sóhajtott Vilma, — arra az esetre, ha szívedem igent mond, lenne-e olyan jó, hogy eladna nekem egy pár szálát a fagyöngyből?

— Nesze édes szepem: sárga mint az arany, a fehér gyöngynél is fehérebb és tisztább, érett magvakkal. Szép, tiszta fagyöngy, a mely nem csal meg. Mert lásd, ez fagyöngy kiállotta a telet, ki tartott hideget, fagyos éz nem hullott le az első szélre . . . De tartsd meg a pénzedet; az én mai gyöngyöm nem eladó; a szomszéd fia rendelte meg nálam tegnap este.

És enyelegve kiválasztván két galyat, a jó öreg motyogta:

— Mondtam Vilmácskám, különbség van fagyöngy és fagyöngy, épúgy mint szerelem és szerelem között!

hajtának, akkor ne csináljunk egyebet mint hogy kutassuk, ki vét ellene.

Az való, hogy a tanügyre vonatkozó törvény a vármegyékben végrehajtva nincs és nem is lesz addig, míg a tanfelügyelőket elbocsátják úgy, hogy azt tegyék, amit tenni jónak látnak.

Egyik tanfelügyelő egyik, másik pedig másik ügylet után jár s ha sorsa véletlenül olyan városba veti, mely törvényhatóság is, hát erre terjeszti ki a figyelmét, míg a vármegyét nem is ismeri.

A kormány felette gondos volt a közegészségügyi törvény végrehajtásában, ezért állította fel az közegészségügyi felügyelőket, kiknek terhes kötelességük oly nagy, hogy abba inkább bele sem fognak.

A vármegyék területén első sorban a szolgabírók, azután az alispánok volnának hivatva a közegészségügyi törvény végrehajtását figyelemmel kíséreni; azonban mert ez a törvény előttük már feledésbe ment, hát most már a közegészségügyi felügyelők által nem hajtának végre.

A mezőrendőrségi törvényekről jobb talán nem is szólni.

Ez a törvény arra van alapítva, hogy a községi bíró írni és olvasni tud és mivel az 1868-ban létre jött tanügyi törvény életbe lépte óta 28 év telt el, hát jogosan fel is lehet tenni, hogy most már azok, kik községi előjárókká lesznek, tudnak írni és olvasni.

A szolgabírók és alispánok kötelesek volnának bejárni a községeket és kutatni utána hivataltól, hogy a törvény végre van-e hajtva? — életbe van-e léptetve?

Node minthogy az elődöktől tanulunk, azok példája pedig ragadós, ne csodálkozzék senki, hogyha a törvények végrehajtásával nem gondol senki, vagy ha épen gondol, hát megelégszik azzal, hogy a törvénykönyvben benne van, olvassa ki belőle, aki akarja.

Megengedjük, hogy a szolgabírók és alispánok a fentebb említett tan- és közegészségügyi felügyelők között is vannak kivételek.

- 6.

Felolvasások az iparos segédek számára.

Nagyvárad, október 17.

A múlt évben az iparossegédek továbbképző tanfolyamán tartott elméleti oktatás eredménye aránytalanul messze elmaradt a rajztanítás kielégítő sikere mellett, nemcsak nálunk, hanem mindenütt az országban, a hol csak eddig a segédek oktatása napirendre került. Budapesten S t r a u b Sándor a m. kir. technológiai iparmúzeum óre ezen intézmény 13 éves működését vázolván, ugyancsak hasonló eredményre jut.

Ezen sajnálatos körülmény adta az impulzust a nálunk felállított tanfolyam vezetőségének arra, hogy az elméleti oktatás megszüntetését hozza javaslatba az eredmény hiánya miatt s rámutatva az okra is, mely az előadási óráknak az ifjak részéről történt elhanyagolásában, s ugyancsak az ő elméleti előképzettségük hiányában keresendő. Egyben mint ügyes orvos megmutatja az irányt is, mely szerint ezidőszertől célra nem vezető intézmény pótolható lenne. Javaslatot tesz ezek helyett népszerű felolvasások tartására, melyekre előkelő tanférflak vállalkoznának, a kik az iparosok értelmi köréhez mért előadásokat minden héten rendeznének. Ezen előadások nem csupán speciális ipari szaktárgyat, vagy szakkérdést ölelnének fel, hanem az alkotmánytan, irodalomtörténet, technológiai, fizika köréből, vagy egyes aktuális politikai s társadalmi kérdésekből merítenék tárgyakat, szóval: az általános művelődés fejlesztését tartanák szem előtt. Ily irányú felolvasások a székesfővárosban is tartattak néhány év előtt az iparos ifjak élénk részvétele s látogatása

mellett, mi kétségtelen bizonyítéka annak, hogy csak az elméleti képzés olyan formája iránt vonzódnak, mely anyagát kizárólag a gyakorlati életből meríti mindenkor a tárgy elméleti tartalmának minimumra redukálásával, mert ily uton a feledés fátyla sem borul oly hamar a tanultakra.

Részünkről melegen üdvözljük a népszerű felolvasások meghonosításának eszméjét, melynek semmi anyagi akadály nem áll immár útjában, közérdekű témái pedig pl. Nansen utjáról, a pragmatikai sanctoról, közügyről, a slöjdről stb. nemcsak az ifjak önképzése szempontjából birnának kiváló fontossággal, hanem arra is hatékony eszközök képeznének, hogy az egész ipari osztályt megnyerjük az önművelődésnek, hogy az iparosok szellemi élete fellendülne, s ők maguk műveltségben, erkölcsben és társadalmi érzékben a régi iparos étellel szemben nagy előnybe jutnának. Hogy ezen haladási folyamatra ők maguk is hajlandóságot mutatnak, jórészt annak köszönhető az is, hogy honalapításunk ezredik évében az iparos fogalom alatt nem csupán kérges bőrű, szurtos kézművest értünk, hanem a kor színvonalán álló, az intelligencia mesgyéi felé közeledő polgárt is.

L. B.

Uj berendezésü
legolcsóbb nő- és férfi-divatáruház.
Női felöltök terme.
Márkus József
Nagyvárad, Zöldfa-utca Kohn Emánuel-féle ház.
!! Telefon-összeköttetés !!

Bokrétás világ.

- Kortes hangulatok. -

A választás szele fujdogál. Először csak csendes szellő formában, titokzatos sugással, bugással kelt vándoruttra, de napról-napra jobban izmosodik hogy elérje a végső határt, a mikor vihar lesz belőle. A tisztelt házat bezárták s tagjai kézzel-lábbal arra törekcsenek, hogy a választó publikum ismét őket zárja be a szívébe! De a választó publikum szívének érzelmei nem állandók. Azokat is divat szerint mérik manapság. Ha a ruha kinövi magát a divatból, eldobjuk és veszünk helyette újat. A megunt honatyák is erre a sorsra jutnak.

És kezdetét veszi a mozgalom országszerte. A kortesek járnak kelnek, kapacitálnak, ágálnak. lármáznak és — eláznak s behagyják veretni a fejüket a szeretett jelöltért. Minden egyes seb, a mit a kortes-test harcában szenvedett, gyógyító flastromot kíván tizes, ötvenes, vagy százas bankó képében, már a mint a taksa van. Mert a szeretett jelöltért bántalmakat elszenvadni is virtuszamba megy — pláne ha még fizetnek is érte.

A pénz pedig megkezdi vándorutját; hiszen azért csinálták gömbölyüre a cséngő ezüstöt, hogy jobban guruljon! Előre isznak a medve bőrére a kárpitosok és a korcsmárosok. Készül a sok zászló, amely hírül adja a világnak:

Éljen N. N. Éljen B. B. éljen Cz. Cz!

Szóval ahány betű csak van az ábécéjében, az mind forgalomba kerül most. A plakátok is megjelennek az utcasarkokon. A ragasztó nem cselekszik mást, csak ragaszt s nappal tett fáradságos munkáját éjjel tönkre silányítják holmi orvkezek. (Legtöbbnyire suszterinasokéi ezek az orvkezek!)

A pártkörökben lázasan sürögnek-forognak. Az elnökök rekedtté beszélnek magukat, a mint a sok kontrára pró-val felelnek. Egy kis ökölcspás

is vegyül néha a nem éppen néma csöndbe. És jönnek a kártyát vivő segédek. Békülés nincs, fegyverrel kell elintézni a dolgot. S a párbajozók odahaza titokzatos arccal járnak-kelnek. Nem kell nekik a leves, nem kell nekik a szerető hitves forró csókja s éjszaka befurva fejüket az ágy vánkosaiba, türelmetlenül nyögik: meghalunk a hazáért! Mert a politika veszekedés nélkül nem politika. Ez adja meg az ízt, a zamatot, mint a só az ételnek. Az élet sója a munkásság, a politikai élet sója azonban az összeruczczanás.

Ma itt, holnap ott, három álló hétig rázatni magát az embernek a kocsin vagy vasparipán, minden éjszakán csak néhány órát aludni, szívni a korcsmák borzózsos, pálinkás füstjét s olyik helyen még be is dobáltatni az embernek magát, — ez mind hozzátartozik a mandátumszerzés tudományához. — Hja, azt nem adják ingyen, meg kell érte szenvedni! Három heti küzdelmet csak kiállhat a lélek azért, hogy öt esztendeig bekvártélyozhatja magát az országháza s pertu szólhat az exczellenziás urakhoz.

Denikve nyugtalan napokra virradtunk. A választás szele már erősen fujdogál . . . Isten ójja a nagyobb bajoktól minden vidéken a mi különben is beteg társadalmunkat.

Rendelet és döntvénytár.

- A mik a közönséget is érdeklik. -

X-ik közlemény.

Anyakönyvi házassági ügyek. Törvényes házassági viszony tartama alatt idegen férfi által nemzett gyermek a nemző atya által az anyával kötött házasság következtében még az esetben sem törvényesíthető, ha az előbbi férj a gyermek törvénytelen ágybéli származását bírói uton megállapította. (Vallás- és közoktatásügyi miniszter 36955. sz. a.)

Házasságot csak a kihirdetés utolsó napjára következő három nap letelte után szabad megkötni. (Belügyminiszter 609112—1896. sz.)

Szabályszerűen lezárt és aláírt anyakönyvi bejegyzésben a halál okát csak bírói kiigazítás útján lehet megváltoztatni. (Belügyminiszter 5865—1896. sz.)

Azon házasságtól, ki túlhaladta azon év december 31-ik napját, a melyben élete 23-ik évét betöltötte, nem kell annak bizonyítását kérni, hogy a hadsereghez, vagy honvédséghez besorozva nincs. (Belügy m. 70207—1896. sz.)

Az oly egyén, ki sorhadi kötelezettségének három utolsó hónapjában van, kivételés nősülési engedély nélkül köthet házasságot. (B. m. 74703—1896. sz.)

Ha a házasság már 25 év óta tényleg megszakítva van, a házasság felbontása kérhető. (M. kir. Curia: 3321—1886. sz.)

A nem jegyző anyakönyvezetőknek tilos a felek részére pénzért felmentési kérvényeket készíteni. (B. m. 64715—1896. sz.)

Ipar- és kereskedelmi ügyek. Betegsegélyző pénztári tagnak közkórházba történt felvétele esetén az apó-lási költség akkor is a b. t. segélyező pénztárt terheli, ha ez beteg tagját külön kórházi utalvánnyal el nem látta. (B. m. 37576—1896. sz.)

A bor-sőritalméresi adó, hus, cukor fogyasztási adó és szeszitalméresi adó az 1897—98. évekre újabb biztosítandó s az erre vonatkozó munkálatok 1896. november hó 15-ig befejezendők. (P. m. 52170—1896.)

A takarékpénztárak — és bankok működése ipari működés és alkalmazottai ipari alkalmazottaknak tekintendők s betegsegélyző pénztárba bejelentendők, ha csak az 1891. XIV. t. cikk 6. szakaszában említett körülmény fenn nem forog, de ez biztosítandó; a tiszteletdíj mellett s csak mellékfoglalkozásként működő alkalmazottak bejelentése nem kötelező. (Ker. m. 27685—1896. sz.)

A magyar szent-korona képenek üzleti nyomatványokon használata az 1883—XVIII. cikk határozmányai alá nem esik. (B. m. 75286—96. sz. a.)

A valóságnak meg nem felelő üzleti jelzést, címet, adatokat magában foglaló hirdetésménynek oly külföldi lapokban való közzététele, melyek a belföldön is közkezen forognak, az 1884. évi XVII. t. cz. 157. szakaszának b) pontjába ütköző iparkihágást képez. (Kor. m. 46787—46.)

Kihágási ügyek. Gyógyszerészek által kiszolgáltatandó gyógyszerek árának túlmagas felszámítása által elkövetett kihágás időpontja akkor áll be, midőn a vényre a kiadott gyógyszer ára a megengedettnél magasabb összegben feljegyeztetik. (B. m. 387—96. sz.)

Azon kerékpáros, a ki csengetéssel jelt nem ad, vagy jelt ad ugyan a kitérésre, de gépének haladását nem lassítja és az előtte haladót elüti, az 1879 XL. t. cz. 120. szakasza alapján büntetendő. (B. m. 1469—96. sz.)

Vegyesek. A megyei kör- és községi jegyző egy-letek üléseit meglátogató jegyzők napi- és fuvarillet-ményeiket a községi képviselőtestület hozzájárulásával a terhére felszámíthatják. (O. m. 51206—96. sz.)

A községi bírósághoz beadott keresetre elég egy-szeres beadványi bélyeg, akkor is, ha a kereset több adós ellen, több külön álló követelésre is irányul. (Pénz. közg. bíróság 9267—96. sz.)

A községi közmunka-váltás a vicinális közutak-nak a község belterületén fekvő — a község utcáit is képező — szakaszair nem használható fel. (Ker. m. 20801—1896. sz.)

A községi mezőőrök az érdekeltségük által nem választhatók s javadalamazásuk az érdekeltségek által meg nem állapítható, hanem a községi képviselő tes-tület által. (Földm. m. 20613—1896. sz.)

Az 1893. IV. t. cz. 15. szakaszában megállapi-tott adómentesség csak is a hivatalos esküt tett álla-mi tisztviselőket, altiszteket, szolgákat illeti meg. (Ker. m. 42726—96. sz.)

A víz használatra jogosítottat a vizműveinek ha-tása alatt álló patak (part) rész gondozásának kötele-zettsége is terheli. (Földm. m. 24378—96. m.)

A községi jegyző lemondásának elfogadása kér-désében elsőfokban nem a járási főszolgabíró, hanem a községi képviselő-testület illetékes határozni. (B. m. 65381—96. sz.)

A párbér-járandóság, mely öt év alatt nem kö-veltetett, vagy kellen nem biztosított, a közadók módjára elévül. (Vall. és közokt. m. 29830—96. sz.)
Közli: Sz. J.

Előfizetési felhívás.

Nagyvárad, okt. 10.

Oktober hó 1-től új előfizetést nyitottunk.

A „Hetfői Értesítő“ egy év óta áll fenn és ezen rövid idő alatt is oly tért hódított magának, mely páratlanul áll a vidéki hir-lapírás történetében.

Ezen kedvező fogadtatás első sorban annak tulajdonítható, hogy lapunk poli-tikával nem foglalkozik, s így min-den pártárvyatnál joggal helyet kér magának, annyival inkább, mert a társadalmi napi kérdéseket teljesen függetle-nül és mindig a legnagyobb alaposággal tárgyalja.

A „Hetfői Értesítő“ e mellett soha sem kereste a szenzációt; nem hall-gatott ugyan el semmit, a mi a közönséget érdekelte de viszont nem igyekezett min-den csekély és a nyilvánosság elé nem is tartozó dolgokból nagy lármát csapni.

A „Hetfői Értesítő“ mindenkor a méltányosság, a tisztesség és az igazság-szeretet álláspontjára helyezkedett, midőn egy vagy más kérdésben véleményt kellett nyilvánítani és nem engedte magát senki által sem befolyásoltatni.

A „Hetfői Értesítő“, miután olyan időben jelenik meg, amidőn más ujság egy sem, h é z a g p ó t l ó o r g a n u m, mely nemcsak társadalmi, de szakszerű egyéb cikkeivel, eredeti tárczáival is országszerte figyelmet keltett és különösen kitűnően szerkesztett s a k k r o v a t á v a l az egész országban elismertté tette magát.

A „Hetfői Értesítő“ táviratai és hírei mindig érdekesek és változatosak és megelőzik az ország összes lapjait.

A „Hetfői Értesítő“ mindamel-lett igen olcsó, mert negyedévenként ház-hoz nordva vagy postán csak egy fo-rint.

Midőn még az olvasó közönség eddig élvezett nagymérvű pártfogását megköszön-jük, kérjük lapunk előfizetőit és barátait, hog a „Hetfői Értesítő“-t is-merőseik körében terjeszteni sziveskedjenek.

Az előfizetési feltételek alább olvashatók:

Szétküldéssel helyben vagy vidékre postán:

Egy óra 40 kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Egész évre 4 frt — kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Kiadóhivatal: Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei takarékpénztár épület) hova a hirdetések és az előfizetési díjak küldendők.

A szerkesztőség.

Hirdetmények olcsón felvétetnek. A „Hetfői Értesítő“-ben azért is előnyösebb hirdetni, mert azon napon más h i r l a p nem jelenik meg, tehát az olvasó-közönség nem oszlik meg és a lap egész hétig az olvasó-asztalon marad.

A hirdető közönség rendelkezésére bár-mely perczben szivesen kész a

Kiadóhivatal,

Kossuth Lajos-utca 19/20

Heti sakszemle.

Rovatvezető: Gesztési Ödön.

92. játszma.

V e z é r c s e l.

Budapest, 1896. október 5.

Janovszky.

Dr. Noa.

1. d2—d4	e7—e6
2. c2—c4	d7—d5
3. H b1—c3	H b8—c6
4. e2—e3	F f8—b4
5. H g1—f3	H g8—f6
6. F f1—d3	V d8—e7
7. 0—0	F b4 : c3
8. b2 : c3	d2 : c3
9. F f1 : c4	0—0
10. V d1—a4	B f8—e8
11. F c1—a3	V e7—d8
12. B a1—b1	H f6—d5
13. V a4—c2	V d8—f6
14. B f1—e1	H d5—b6
15. F c4—d3	g7—g6
16. e3—e4	e6—e5
17. d4—d5	H c6—d8

Világos erőlyesen támad, sőtét pedig körültekin-téssel védekezik.

18. c3—c4	H b6—d7
19. V c2—d2	b7—b6
20. V d2—h6	H d8—b7
21. F d3—c2	H d7—c5
22. F a3—c1	H b7—d6
23. F c1—g5	V f6—g7
24. V h6—h4	H c5—d7
25. F g5—h6	V g7—h8

A vezér ezzel teljesen el van zárva s nincs is többé ideje újra játékba jönni. Talán jobb volt V f6, F g5-re ismét jöhetett volna V g7 és F a4-re f7—f6.

26. F c2—a4	f7—f6
27. c4—c5	H d6—f7
28. F h6—e3	B e8—e7
29. h2—h3	V h8—g7
30. d5—d6	c7 : d6
31. c5 : d6	H f7 : d6
32. F a4—b3+	H d6—f7
33. F e3—h6	V g7—h8
34. B e1—d1	F c8—b7
35. H f3—h2	H d7—c5
36. H h2—g4	H c5 : e4
37. f2—f3	g6—g5
38. V h4—e1	H e4—c5

Világos állása — dacára annak, hogy két gya-loggal erősebb — tarthatatlan.

39. B d1—d6	H c5—d7
40. V e1—d2!	B a8—d8
41. H g4 : f6+!	Földadja.

93. játszma.

Elhárított Evanscsel.

Budapest, 1896. október 5.

Csigorin.

Popiel.

1. e2—e4	e7—e5
2. H g1—f3	H b8—c5
3. F f1—c4	F f8—c5
4. b2—b4	F c5—b6
5. 0—0	d7—d6
6. c2—c3	H g8—f6
7. d2—d3	H c6—e7

8. F c1—e3	0—0
9. F c4—b3	H e7—g6
10. a2—a4	c7—c6
11. a4—a5	F b6—c7
12. H b1—d2	V d8—c7
13. B f1—e1	F c8—e6
14. H d2—f1	F e6 : b3
15. V d1 : b3	H f6—h5

A megnyitás mindkét részről correct. A fiatal lengyel mester szívósan védekezik az orosz támadása ellen.

16. g2—g3	V e7—e6
17. V b3—d1	f7—f6
18. K g1—h1	V e7—e8
19. H f3—g1	H g6—e7
20. g3—g4	H h5—f4
21. H f1—g3	g7—g5
22. B a1—a2	a7—a6
23. B a2—d2	B a8—d8
24. H g1—f3	V e8—d7
25. H g3—f5	H e7 : f5
26. g4 : f5	V d7—f7
27. F e3 : f4	g5 : f4
28. H f3—h4	B f8—e8
29. B e1—g1+	K g8—f8
30. V d1—g4*	K f8—e7

* Nem épen a legerősebb lépés. V d1—h5 s az-tán f2—f3 B a2—g2-vel kapcsolatban jobb lett volna. A tett lépés után a játék kiegyenlítődik.

31. H h4—f3	B e8—g8
32. V g3—h3	B g8 : g1+
33. H f3 : g1	B d8—g8
34. c3—c4	V f7—g7
35. B d2—d1	V g7—g4
36. V h3 : g4	B g8 : f4
37. B d1—b1*	K e7—d7

Világos mesterileg vezeti a végjátékot.

38. H g1—e2	K d7—c8
39. f2—f3	B g4—g5
40. H e2—c3	b7—b6
41. b4—b5!*	a6 : b5

* Finom lépés.

42. c4 : b5	b6 : a5
43. b5 : e6	B g5—g7

Sötét gyöngén kezeli a végjátékot.

44. B b1—b7	h7—h5
45. H e3—b5	h5—h4
46. h2—h3	B g7—e7
47. K h1—g2	K e8—d8
48. B b7—a7	B e7—g7+?
49. K g2—h2	K d8—c8
50. H b5 : d6+	Földadta.

Következhetnék még K d8, 51. B a8+ K c8; 52. H e8 és nyer K b8-ra pedig 51. B b7+ K a8, 52. H e8.

94. játszma.

Elhárított királycsel.

Budapest, 1896. október 12.

Csigorin.

Walbrodt.

1. e2—e4	e7—e5
2. f2—f4	d7—d5
3. H g1—f3	d5 : e4
4. H f3 : e5	F f8—d6
5. V d1—e2	V d8—e7
6. V e2 : e4	f7—f6

Világos e huszárdalozattal rohamhoz jut ugyan, de annak korrektségéhez kétség fér.

7. d2—d4	f6 : e5
8. f4 : e5	e7—e6

Sötét lépése szükséges volt, hogy futárját vissza-huzhassa.

9. F f1—c4	F d6—c7
10. 0—0	F c8—e6
11. F c1—g5	V e7 : g5

Világos mesterileg kezeli a rohamot. Sötétnek azon-ban nem lett volna szabad futárt ütnie. E ponttól az orosz mester hatalmas csapásokkal veri le ellenfelét.

12. F c4 : e6	H g8—h6
13. F e6—c8	H b8—d7
14. F c8 : b7	K e8—e7

Sötét bástyáját nem védheti. A király lépése e helyt még a legjobb, mert ha világos a bástyát ütné, sötét könnyebben védekezhetnék.

15. F b7 : c6	B a8—f8
16. H b1—c3	B f8 : f1+
17. B a1 : f1	B h8—f8

Sötét szeretné a másik bástyát is lecserélni, hogy a rohamnak élét vegye, de ezt világos ügyesen gá-tolja meg.

18. H e3—d5+	K e7—d8
19. H d5—f4!	B f8—e8

Világos minden lépése ellenállhatlan.

20. V e4-d5 V g5-e7
 21. F c6-b5 g7-g5
 22. V d5-a8 F c7-b8
 23. H f4-d5 V e7-e6
 24. F b5 : d7 K d8 : d7
 25. V a8-b7 - Sötét föladta.
 Következhetnek még K a8-ra, 26. V b7 : b8+,
 V e6-c8. 27. V b8 : a7 és sötét állása nem tartható.

95. játszma.

Futárcecel.

Budapest, 1896. október 13.

Charousek.

Csigorin.

1. e2-e4	e7-e5
2. f2-f4	e5 : f4
3. F f1-c4	H b8-c6
4. d2-d4	H g8-f6
5. e4-e5	d7-d5
6. F c4-b3	F c8-g4
7. V d1-d3	H f6-h5

Az orosz mester szokása szerint már is támadásba megy át s melyet ez alkalommal csak azért nem visz szokott erélyével keresztül, mert ezuttal ellenfele tul-kombinálta s mivel különben igen finom kombináció-jának egy Achilles sarka van.

8. H g1-h3	H c6-b4
9. V d3-c3	H b4-a6
10. 0-0	F g4-e2

Sötét nem vette tekintetbe a folytatást a mi világos rendelkezésére áll.

11. F b3-a4-!*	c7-c6

*Kitűnő kombináció, melyre nincs többé mentés. Ha világos e helyett a bástyával lép, következik F e7-b4. Sötétnek nincs más lépése a sakra, b7-b5-re V c3-c6-! következik ugyanolyan folytatással, mint az a játszmában történt.

12. F a4 : c6+	b7 : c6
13. V c3 : c6+	K e8-e7
14. H h3 : f4!!	H h5 : f4
15. F e1 : f4	h7-h6
16. H b1-c3*	F e2-c4

* Világos kitűnően vezeti a támadást.

17. e5-e6	B a8-c8

Ha f7 : e6 úgy 18. B a1-e1. V d8-e8. (Ha V d7 úgy 19. F g5+ hg5. 20. B f7+). 19. H c3 : d5+, F c4 : d5. 20. V e6 : d5, K e7-f7. 21. F f4-d6+. K f7-g8. 22. B e1 : e6, K g8-h7. 23. V d5-e4+ K h7-g8. 24. B f1 : f8+ és nyer.

18. F f4-c7!	f7 : e6

Ha V d8 : c7, úgy 19. B f1 : f7+, K e7-d8. 20. B f7-d7+! és kétlépéses matt.

19. F e7 : d8+	B c8 : d8
20. V c6-b7+	B d8-d7
21. B f1-f7+	K e7 : f7
22. V b7 : d7+	F f8 : e7
23. B a1-e1	Föladta.

Ez a partie volt a 7-ik fordulós szencziós eseménye, melyet Charousek huszárós bravúrral vezetett győzelemre s melyre valóban büszke lehet.

96. játszma.

Spanyol játék.

Budapest, 1896. okt. 14.

Janovszky.

Winawer.

1. e2-e4	e7-e5
2. H g1-f3	H b8-c6
3. F f1-b5	H g8-f6
4. 0-0	H f6 : e4
5. B f1-e1	H e4-d6
6. H f3 : e5	H c6 : e5
7. B e1 : e5+	F f8-e7
8. F b5-d3	0-0
9. H b1-c3	F e7-f6
10. B e5-e3	g7-g6?
11. b2-b3	c7-c6

Sötét két utóbbi lépésével tarthatatlanná teszi állását. A francia mester következetes játékkal aknázza ki e két hibát s néhány erőteljes húzással véget vet a játszmának.

12. F c1-a3	V d8-c7
13. V d1-f3	F f6 : c3
14. d2 : c3	b7-b6
15. V f3-f4!	c6-c5
16. V f4-h6	f6-f5
17. F d3-c4+!	B f8-f7

H d6 : c4 re következik 18. B e3-e7, B f8-f7

19. B e7-e8+ s a következő lépésre matt.

18. F c4 : f7-!	K g8 : f7
19. V h6 : h7-!	és világos nyer.

Nemzetközi sakkverseny Budapesten.

Az első magyar nemzetközi sakkverseny iránt egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik. A fővárosi lapok mindannyian hasábos cikkeket szentelnek naponként a sakkversenyéről szóló tudósításoknak.

És ez jól van így. Ezáltal a mesterverseny széles körben érdeklődést kelt s az erkölcsi célt, a miért a versenyt tulajdonképpen rendeztük, elérjük s az első magyar nemzetközi sakkversenynek nagy és messzemenő következménye lesz Magyarországon s bizvást remélhetjük hogy nemes játékunkat a külföldéhez hasonló módon fogják kultiválni.

Sajnos, az eddigi eredményből ítélve, az első díjat aligha magyar viszi, a ml bizouyára minden sovinszta szívében bánatot szül; s tényleg nagy öröm, ujjongás lett volna, ha magyar földön, magyar nyeri el a király díjat, de hát gondoljunk arra, hogy honfitársaink is vittek már el külföldön más nemzetiségű mesterek elől tekintélyes díjakat s hogy most is bizonyára visznek, ha nem is az elsőt, de legalább a díjnyertesek közt lesznek.

Az esélyeket mérlegelve Winawer, Pillsbury és Csigorin lesznek azok, kik az első díjra konkurálnak, a díjnyertesek között lesz ezenkívül bizonyára Maróczy, Charousek és Janovszky is.

E héten, szombaton volt a 10-ik forduló, még 3 forduló van hátra s így a versenyt e hó 21-én véget ér.

A verseny lefolyásáról újabb híreink a következők.

VI. nap nyert:

Csigorin-Walbrodt, Maróczy-Albin, Pillsbury-Marc, dr. Tarrasch-Popiel, Winawer-Noa és Janovszky-Charousek ellen.

VII. nap nyert:

Charousek-Csigorin, Albin-Popiel, Winawer-Marcoo ellen. Remis a Maróczy Schlehter, Pillsbury Janovszky féle partie. Fügő a Noa-Tarrasch féle.

VIII. nap nyert:

Janovszky Winawer, Marco, Tarrasch, Popiel Schlechter ellen Remis : A Csigorin Pillsbury féle játszma. Fügő a Walbrodt Charousek és a Noa Albin féle játszma.

IX. nap nyert:

Pillsbury-Walbrodt, Tarrasch-Janovszky, Albin-Marco, és Maróczy-Popiel ellen. Fügő : Winawer-Csigorin, és a Schlechter-Noa-féle játszma.

X. nap nyert:

Csigorin-Tarrasch : Walbrodt-Winawer, Schlechter-Marco, Charousek-Pillsbury s Janovszky Albin ellen. Eddigi eredmény : Pillsbury 6 és fél; Winawer, Charousek, Csigori 6; Albin, Janovszky, Walbrodt 5; Maróczy 4 és fél; Schlechter 4; Tarrasch 3 fél; Marco 3; Noa 1 és fél; Popiel 1.

Sakk-hírek.

Uj sakklap. A nagybecskereki sakk-kör, mely már annyi jelét adta a magyar sakk-élet iránt való lelkesedésének és buzgalmának »C a i s s a« zimen egy sakk-lapot adott ki, melynek mutatványszáma e hó 15-én jelent meg. A lap 16 oldalra terjed és szakszerű közleményeivel, feladványaival és friss, érdekes játszmáival igen jó lapnak ígérkezik. A lap havonta kétszer, a nemzetközi sakkversenyek alkalmával pedig hetenként fog megjelenni. A mutatványszám a budapesti nemzetközi sakkversenyekről számol be s a lap külön tudósítását, játszmák illusztrálják. Részünkről minden sakkbarát kötelességenek tartjuk e lapot úgy szellemileg, mit anyagilag támogatni, mert csak együttes erővel teherkedhetünk ama nemes cél felé, mely hivatva van a magyar sakkéletet a nyugati államok sakkkulturájával egy színvonalra emelni.

A sakkverseny díjai. Mint a »C a u s a« írja a versenybizottság terve vette, hogy az eddig megállapított 6 díjat kiegészíti kettővel. Az egyikkel a verseny legjobb játszmáját honorálják, a másikat pedig az nyeri, ki az díj nyertesek ellen a legjobb eredményt mutatja föl.

Ezzel kapcsolatban kötelességünknek tartjuk reflektálni s »P e s t i H í r l a p« egyik számában megjelent tárczaközlemény azon passzusára, mely azt mondja, hogy a budapesti nemzetközi mester-verseny díjai s z e g é n y e s e k. Ugy látszik, a tárcza írója nincs tisztában a sakkversenyek díjainak nagyságával, mert ha tudná, hogy a német sakkszövetség által rendezett versenyek legmagasabb díja 1000 márka s az eddig legnagyobb kaliberű versenyek a hastingsi és nürnbergi tornákon sem volt az első díj magasabb mint 1800 frt, úgy nem tartaná a magyar saktorna 2500 koronás első díját szegényesnek.

Biharmegyei vásárnap-tár.

Heti vásárok

A' mosd, szerdán.	M.-Cséke, szerdán.
Báránd, kedden.	Margitta, pénteken.
Beél, szerdán.	Micske, csütörtök.
Belényes, csütörtök.	N.-Bajom, pénteken.
B.-Ujfalu, csütörtök.	N.-Bárod, hétfőn.
B.-Püspöki.	N.-Léta, csütörtökön
B.-Büszörmény, csütörtök.	N.-Szalonta, pénteken.
Cséffa, csütörtök.	N.-Várad, kedd és péntek.
Csökmő, szombat.	Ókány, szerda.
Derecske, csütörtök.	Ókrös, kedd.
Dőszeg, szerda.	Piskolt, szerda.
Étead, csütörtök.	Sarkad, csütörtök.
Ermihályfalva, csütörtök.	Szaiárd, szerda.
Feketefő, hétfő.	Szent-lobb, hétfő.
Félegyháza, csütörtök.	Székelyhid, péntek.
Hajdu-Bagos, szombat.	Széplak, kedd.
Henczida, szerdán.	Tenke, hétfőn.
M.-Keresztes, szerdán.	M.-Telegd, péntek.
Kis-Marja, hétfőn.	Torda, hétfő.
Komád, péntek.	Zsáka, szerda.
Kötegyán, hétfőn.	Vasköh, szombat.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Sarkadi Ignác.**
 Főmunkatárs : **Rác Mihály.**

Legjobb
bajor-féle sör
 sötét és világos minőségben
 márczius 15-től kezdve
nagy üveg 13 krért
 kapható :
Steiner M. Albert-nél
 N.-Piacz-tér (Knapp-ház.)
 Vidéki megrendelések az adó leszámítása mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

1551-1896. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közlést teszi, hogy a nagyvárad kir. járásbíróság 1896 évi 4052 számú végzésével Klein József felperes részére Szabó János alperes ellen 307 forint 96 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 472 frtra becsült ingóságokra a nagyvárad városi kir. járásbíróság 1900/96. számú végzésével az arverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán n-kut u. leendő megtartására határidőül 1896. évi október hó 21-ik napján délelőtt 11 órája tűztek ki, a mikor a bíróság lefoglalt butorok egyébb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívotnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korában eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetmények a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.
 Kelt Nagyváradon, 1896. évi okt. hó 4. napján.

Csathó Jenő,
 kir. bir. végrehajtó.

SZANDICZ ADOLF áruháza

NAGYVÁRAD,
Bémer-tér.

➤ Most érkezett **ujdonságok** az 1896. évi őszi időre. ➤
Bel- és külföldi női ruhaszövetek a legegyszerűbbtől a legfinomabb minőségig.

Női Confectio-ujdonságok rendkívüli olcsó áron
u. m. jaquetek, kabátok, köpenyek, gallérok stb.

➤ Szőnyegek és függönyök óriási választékban. ➤

OBERLEITHNER E. FIAI világhírű cs. és kir. szab. vászongyárainak egyedüli főraktára.

Kivánatra árjegyzékek és minták bérmentve küldetnek

Kizárólag

KÉSZ NŐI FELÖLTŐK

➤ gyári raktár ➤

➤ egyedüli jutányos és czélszerű beszerzési forrás ➤
csakis

NEMES MIHÁLY-nál

➤ Köröspart. ➤

Nagyvárad, Léway-ház.

➤ Köröspart. ➤

NÁDOR L. és TÁRSA

Nagyvárad, Zöldfa-utca

➤ ajánlja az őszi és téli évadra a legujabb vízhatlan gráci Pichler-kalapokat. ➤
Legnagyobb raktár olasz, angol és PLESS-kalapokban.

Valódi prágai férfi- és női bőrkesztyűk, angol kötött kesztyűk.

Férfi- és fiu fehérneműek, legujabb nyakkendők.

Illatszerek, pénz- és szivartárczák, esőernyők, sétabotok, valódi email ing- és kézelógombok,
karisnyák és valódi Jäger-alsók

a legnagyobb választékban és legjutányosabb árban kaphatók.

➤ **A legnagyobb czipő- és csizma-raktár.** ➤

Férfi-, női-, leány- és gyermek-czipők minden kivitelben a legjutányosabb árakban kaphatók.

Valódi orosz Bagaria vízhatlan csizmák
és legnagyobb raktár Galloschni és bőr Camaschnikban.

1317 4-5

➤ Csizma- és czipő-különlegességek mérték szerint a leggyorsabban készítettnek. ➤